

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

6-2025
PEDAGOGIKA

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

S.Maxmudova

Bakir Cho'ponzoda adabiy merosini o'rganishning o'zbek va Ozarbayjon xalqlari uchun pedagogik ahamiyati 6

F.O'.Toshboltayev

Integration of digital tools into the educational process 9

T.S.Aldasheva

"Etnomadaniyat" fani asosida bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni rivojlantirishning metodik mazmuni 12

S. Sh.Abdullayev

Dasturlash fanini o'qitishning dasturiy-metodik ta'minotini takomillashtirish 16

I.M.Alimjonova

Kohlbergning axloqiy rivojlanish bosqichlari orqali til o'rganuvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish 21

A.H.Matyoqubova, X.X.Yuldashxodjayev

Turon teatr truppasi: o'zbek sahna san'atining shakllanishida ijtimoiy-ma'naviy omil 24

N.M.Ikromova, B.Isalayev

O'zbekistonda mustaqillikning dastlabki yillarida oliy ta'lim tizimi amalga oshirilgan islohotlar (1991-2000) 27

M.M.Mo'minova, T.V.Jo'rayev, M.M.Turdimatov

Bo'lajak pedagoglarning axborot xavfsizligi kompetensiyasini baholash mezonlari va metodlari ... 32

Q.B.Sobirjonov

Raqamli ta'lim tizimida ilmiy-pedagogik yonadshuv asosida ma'lumotlarni tahlil qilish 38

P.N.Toshmurodov, B.E.Xujanov

Molekulyar fizikaga oid masalalarni raqamli texnologiyalar yordamida yechish usullari 41

X.D.Muqimova

Kommunikativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni mediatorlik faoliyatiga tayyorlash texnologiyasi 46

X.N.Abduraxmonov

Tibbiy ta'limda diagnostik kompetentlikni rivojlantirishning integrativ pedagogik strategiyalari: tibbiyot talabalari o'rtasida o'tkazilgan tadqiqot 49

I.I.Baxromova

Adaptiv platformalarning til o'rganishdagi imkoniyatlari 54

Y.D.Kambarova

Есть ли роль автономии студентов на занятиях esp? 58

T.D.Namozova, Sh.D.Jo'raboyeva

Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda kreativlik 63

Sh.N.Abdullaeva

Innovative approaches to teaching english as a foreign language: contemporary methodologies and digital integration 72

V.I.Xoldarova

Raqamli texnologiyalar asosida boshlang'ich ta'limda ona tili o'qitish metodlari 79

N.Z.Umarova

Chet tili o'qitish jarayonida sotsiomadaniy kompetensiyani shakllantirish usullari (poetik matnlar yordamida) 82

I.A.Tuychiyev

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun innovatsion harakat dasturlari va pedagog-mutaxassislarining kasbiy salohiyatini oshirish mexanizmlari 87

E.Muxtarov

So'nuvchi mexanik tebranishlarni raqamli texnologiyalar asosida interaktiv o'qitish metodikasi 92

B.S.Shermuhammadova

Axborot-kommunikatsion texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari 100

UO'K:

**RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIMDA ONA TILI O'QITISH
METODLARI****МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РОДНОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ НА
ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ****METHODS OF TEACHING NATIVE LANGUAGE IN PRIMARY EDUCATION BASED ON
DIGITAL TECHNOLOGIES**

Xoldarova Irodaxon Valijonovna
Boshlang'ich ta'lim uslubiyoti kafedrası professori

Annotatsiya

Boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion metod va texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish, ularning mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ona tili ta'limida raqamli texnologiyalarni qo'llash esa o'quvchilarning so'z boyligini oshirish, matn tuzish, nutqiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarini shakllantirish uchun keng imkoniyat yaratadi.

Аннотация

Использование инновационных методов и технологий в процессе начального образования имеет важное значение для развития мышления учащихся и формирования у них навыков самостоятельного обучения. Использование цифровых технологий в обучении родному языку создает у учащихся широкие возможности для увеличения словарного запаса, составления текстов, развития навыков речевого общения, формирования самостоятельного мышления и творческих подходов.

Abstract

The use of innovative methods and technologies in the process of primary education is important in developing students' thinking and forming their independent learning skills. The use of digital technologies in the education of the mother tongue creates a wide opportunity for students to increase their vocabulary, to compose texts, to develop speech communication skills, and to form independent thinking and creative approaches.

Kalit so'zlar: ta'lim, raqamli texnologiyalar, innovatsion metod, elektron darsliklar, videodarslar, audiokitoblar, interaktiv, matn tuzish, nutqiy muloqot, mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv.

Ключевые слова: образование, цифровые технологии, инновационный метод, электронные учебники, видеуроки, аудиокниги, интерактив, текстовая композиция, речевое общение, самостоятельное мышление, творческий подход.

Key words: education, digital technologies, innovative method, e-textbooks, video lessons, audiobooks, interactive, text composition, speech communication, independent thinking, creative approach.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida raqamli texnologiyalar hayotimizning barcha sohalarida chuqur kirib kelmoqda. Ta'lim tizimi ham bundan mustasno emas. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion metod va texnologiyalardan foydalanish, o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish, ularning mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Mamlakatimizda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, uni zamonaviy talablar asosida qayta shakllantirish jarayonida raqamli texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etmoqda. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Raqamli texnologiyalarni joriy etmasdan turib, ta'lim sifatini yuksaltirib bo'lmaydi. Yangi avlodni zamon talablari asosida o'qitish bizning eng muhim vazifamizdir". Ushbu fikrlar ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlar kiritish orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali tashkil etish zarurligini ko'rsatadi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o'zining 2022-yilgi Murojaatnomasida shunday degan edi: "Raqamli texnologiyalarni joriy etmasdan turib, ta'lim sifatini yuksaltirib bo'lmaydi. Yangi avlodni zamon talablari asosida o'qitish bizning eng muhim vazifamizdir." Mazkur so'zlardan ko'rinib turibdiki, bugungi kunda raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Ona tili ta'limida raqamli texnologiyalarni qo'llash esa o'quvchilarning so'z boyligini oshirish, matn tuzish, nutqiy

PEDAGOGIKA

muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvlarini shakllantirish uchun keng imkoniyat yaratadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ona tili fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar o'quvchilarni mustaqil o'qish, yozish va fikrlash faoliyatiga jalb etadi. Jumladan, elektron resurslardan foydalanish, audio va video materiallar yordamida fonetik, leksik va grammatik ko'nikmalarni shakllantirish samarali natija beradi. Bu borada allomalarimizning ta'lim haqidagi qarashlari ham muhim ahamiyatga ega. Abu Nasr Forobiy bilim olish jarayonida ko'rgazmalilik va tajribaning o'rnini alohida ta'kidlagan. Abu Ali ibn Sino esa bilimlarni bosqichma-bosqich o'rgatish zarurligini qayd etgan.

Bugungi kunda bu fikrlar raqamli texnologiyalar orqali yangi mazmun kasb etmoqda. Zamonaviy pedagog olimlar ham raqamli ta'limning afzalliklarini alohida qayd etadilar. Masalan, A.Qodirov fikricha: "Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlardan foydalanish, xususan raqamli resurslarni qo'llash o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyatini rivojlantiradi." Alisher Navoiy inson ma'naviyatini yuksaltirishda ilm va ta'limning o'rnini alohida ta'kidlagan. Bugungi kunda ilmiy-metodik tadqiqotlarda ham raqamli texnologiyalarning o'quvchilarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati e'tirof etilmoqda. Masalan, zamonaviy pedagog olimlar raqamli ta'lim vositalarining integrallashgan darslarni tashkil etishda katta imkoniyat yaratishini alohida qayd etishadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar: elektron ta'lim resurslari: elektron darsliklar, videodarslar, audiokitoblar orqali mavzularni chuqurroq o'zlashtirishadi; interaktiv platformalar: "Kundalik.uz", "EduMarket", "LearningApps", "Quizizz", "Kahoot" kabi platformalar orqali kompyuter va internetdan samarali foydalanishni o'rganadi; mobil ilovalar orqali lug'at boyligini oshiruvchi, to'g'ri talaffuzni shakllantiruvchi turli dasturlarni o'rganadi; onlayn test tizimlari esa bilimlarini baholashda aniq va tezkor natija beradi. Raqamli texnologiyalar zamonaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlarni yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bu jarayonda elektron darsliklar, multimedia vositalari, interaktiv platformalar, onlayn testlar va mobil ilovalar keng qo'llanmoqda. Masalan, boshlang'ich sinflarda o'quvchilar ona tilidagi nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun maxsus multimediali mashqlar va interaktiv dasturlardan foydalanish mumkin.

NATIJA VA MUHOKAMA

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ona tili darslarida quyidagi metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi:

Ko'rgazmali metod: video, animatsion roliklar va audio materiallardan foydalanib, tovushlar talaffuzi, so'zlarning to'g'ri yozilishi va gap tuzilishini o'rgatish.

Interfaol metod: elektron mashqlar va taqdimotlar yordamida o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirish.

O'yin metodlari: raqamli platformalarda "So'z toping", "Gap tuzing", "Sinonim-antonym izlang" kabi o'yinlarni tashkil etish.

Mustaqil ta'lim metodlari: uy sharoitida mobil ilovalar orqali mashq qilish va onlayn topshiriqlarni bajarish. Ona tili fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar o'quvchilarni mustaqil o'qish, yozish va fikrlash faoliyatiga jalb etadi. Jumladan, elektron resurslardan foydalanish, audio va video materiallar yordamida fonetik, leksik va grammatik ko'nikmalarni shakllantirish samarali natija beradi. Bundan tahqari, o'quvchilarda darsga qiziqish ortadi, mustaqil ishlash va bilim olish ko'nikmalari shakllanadi, dars samaradorligi oshadi hamda nutqiy faoliyat ko'nikmalari mustahkamlanadi. Masalan, ona tili darsida "Kahoot" platformasida o'tkazilgan tezkor savol-javob mashg'ulotlari o'quvchilarning lug'at boyligini ham, tez fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, raqamli texnologiyalar asosida ona tili darslarini tashkil etish boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biridir. Prezident Sh.M.Mirziyoyev ta'kidlaganidek, raqamli ta'limni rivojlantirmasdan turib, bilimli va yetuk avlodni tarbiyalash mumkin emas. Shu sababli, har bir boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi raqamli vositalardan samarali foydalanishi, ularni o'quvchilarning yosh xususiyatlariga moslashtirishi zarur. Boshlang'ich ta'limda ona tili o'qitish metodlari o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va zamon talablari asosida ta'limni

modernizatsiya qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu boisdan, kelgusida raqamli texnologiyalardan foydalanish ona tili ta'limi metodikasining ajralmas qismiga aylanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022.
2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomalari. – Toshkent, 2020–2023.
3. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Fan, 1993.
4. Ibn Sino A.A. Donishnoma. – Toshkent: G'afur G'ulom nashriyoti, 1980.
5. Navoiy A. Mukammal asarlar to'plami. – Toshkent: Fan, 1989.
6. Qodirov A. Boshlang'ich ta'limda innovatsion metodlar. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
7. To'xtayev B. Raqamli ta'lim metodlari. – Samarqand: SamDU, 2021.
8. Umumiy o'rta ta'lim konsepsiyasi. – Toshkent: Xalq ta'limi vazirligi, 2020.
9. Zamonaviy pedagogika jurnali. – Toshkent, 2022–2023.
10. Elektron ta'lim platformalari: Quizizz, Kahoot, LearningApps. – Internet manbalari.